

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. d)
Filosofie

Testul 7

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I TÉTEL

(30 puncte)

Írja a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét! Minden esetben egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. Amiben, L. Blaga szerint, az emberi lét értelme áll:
 - a. társadalmiság
 - b. az esélyegyenlőség elve
 - c. az önmagunkért vállalt felelősség
 - d. az alkotói sors
2. Azok az elméletek, amelyek alapját a *jó* és *rossz* fogalma képezi:
 - a. tudományos elméletek
 - b. erkölcsi elméletek
 - c. episztemiológiai elméletek
 - d. igazságelméletek
3. Egy erkölcsi szempontból vitatott kérdéskört, mint például az eutanáziát, kifejezetten taglalja:
 - a. a deontologikus etika
 - b. alkalmazott etika
 - c. hedonizmus
 - d. eudaimonizmus
4. Amire általános értelmében a *szabadság* vonatkozik:
 - a. a kényszer hiánya
 - b. számos korlátozás
 - c. a kényszer jelenléte
 - d. a jogok tiltása
5. Annak érdekében, hogy a társadalomban a másokkal való együttélés jó legyen, a szabadságot társítanunk kell:
 - a. a diktatúrával
 - b. a széppel
 - c. a kellemességgel
 - d. a felelősséggel
6. Társadalompolitikai felelősség akkor vállalható, ha:
 - a. az ember szabad
 - b. az ember az önkény kényszere alatt áll
 - c. az ember közömbös társaival szemben
 - d. az ember nem rendelkezik ítélőképességgel
7. J.P. Sartre filozófus szerint:
 - a. az ember szabadságra ítéltetett
 - b. az emberi lény korlátoktól függ
 - c. az ember szabadsága korlátolt
 - d. az emberi lét az istenitől függ

8. Az egyéni szabadság korlátozása csak akkor jogos, ha:
- mások szabadságának megsértését előzik meg ezzel
 - az állam hatalmának gyarapítását célozzák meg
 - a politikai tekintély növelését akarják elérni
 - a polgárokat próbálják engedelmességre bírni
9. Imm. Kant felfogása szerint az erkölcs alapja:
- a kategorikus imperativus
 - a boldogság maximalizálásának elve
 - a hasznosság
 - a pragmatizmus
10. Aki az abszolút felelősséget egyértelműen a szabadság kérdéskörével társítja:
- B. Pascal
 - Fr. Bacon
 - J.P. Sartre
 - L. Blaga

II. TÉTEL (30 pont)

A. A baloldali oszlopban filozófusok nevei vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig filozófiai felfogásukat tükröző igaz kijelentések. Írja a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását!

a. Arisztotelész	1. <i>A titokban való és felfedésre irányuló lét szemlélteti a sajátosan emberi létet.</i>
b. J.St. Mill	2. <i>Az ember erénye, hogy megvalósítsa/elérje a végső jót, amelyre mindig, mint célra kell tekinteni.</i>
c. Imm. Kant	3. <i>Az erkölcsi törvény az emberi akarat által bevezetett törvény, és ez a törvény az erkölcsi elv formájában teszi lehetővé az ember erkölcsi tetteinek felmérését.</i>
d. L. Blaga	4. <i>A Legnagyobb Boldogság Elvét csak azon dolgok vagy cselekedetek esetében alkalmazhatjuk, amelyek boldogságot eredményeznek.</i>
	5. <i>Az ember egy gondolkodó dolog.</i>

16 pont

B. Érveljen, körülbelül 10 sor terjedelemben azon tézis mellett vagy ellen, mely szerint: „*az ember szabadságra ítéltetett!*”

8 pont

C. Konkrét példával mutasson rá, az ember gyakorlati tapasztalatában milyen szerepe/jelentősége van a kötelességből fakadó cselekedeteknek!

6 pont

III. TÉTEL (30 pont)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szövegrészt:

„Világos, hogy miért inkább hivatott az ember állami életre, mint a méh vagy bármely más, csoportban élő lény; hiszen a természet semmit nem alkot cél nélkül. Márpedig beszédre egyedül az ember képes az élőlények közt (...) Valójában éppen az a többi élőlényrel szemben az ember sajátossága, hogy ő az egyedüli, aki felfogja a jót és a rosszat, az igazságot és az igazságtalant és minden más erkölcsi állapotot.”

(Aristotelész, Politika)

Válaszoljon az alábbi kérelmekre:

- Nevezze meg a fenti szöveg alapján az emberi természet két jellemzőjét! **4 pont**
- Mutasson rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, amelyben a fogalmakat sajátos filozófiai értelmükben használja, az *emberi természet* és *társadalmiság* a fogalmai közötti összefüggésre! **10 pont**
- Fogalmazza meg személyes véleményét a szövegben szereplő filozófiai felfogás időszerűségére vonatkozóan! **6 pont**

B. A disztributív igazságosság a társadalmi igazságosság és egyenlőség kérdéskörének sajátos fogalma.

1. Nevezze meg a disztributív igazságosság megvalósításának két lehetséges módját! **6 pont**
2. Konkrét példával mutasson be, egy igazságosnak minősíthető elosztási folyamatot! **4 pont**